

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย	8
ความมุ่งหมายของการวิจัย	9
สมมติฐานการวิจัย	9
ขอบเขตการวิจัย	9
กรอบแนวคิดการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล การศึกษาปฐมวัย	16
ประสิทธิผล	41
ตอนที่ 2 ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล	68
ปัจจัยที่ 1 สมรรถนะขององค์การ	71
ปัจจัยที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ	83
ปัจจัยที่ 3 การจัดการเรียนรู้	89
ปัจจัยที่ 4 บรรยากาศของโรงเรียน	97
ตอนที่ 3 บริบทการจัดการศึกษาปฐมวัย	103
การศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย	103
บทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	110
ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดล	111
ตอนที่ 5 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี	127
ตอนที่ 6 โมเดล	128

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย..... 131
ระยะที่ 1 : การพัฒนาโมเดลสมมติฐาน	131
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	131
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ	131
ระยะที่ 2 : การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล	132
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	133
การสร้างและการพัฒนาเครื่องมือ	136
การเก็บรวบรวมข้อมูล	138
การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย	138
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 141
ระยะที่ 1 ผลการพัฒนาโมเดลสมมติฐาน	141
ผลการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	141
ผลการศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ	142
การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	144
ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล	145
ระยะที่ 2 การตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลที่พัฒนาขึ้น	
กับข้อมูลเชิงประจักษ์	156
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	156
อักษรย่อและสัญลักษณ์แทนตัวแปรแฝงภายนอก และตัวแปรแฝงภายใน	156
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้แทนค่าสถิติ	157
ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	158

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์รูปแบบการวัดตัวแปรแฝงภายนอกรูปแบบการวัด ตัวแปรแฝงภายในและตัวบ่งชี้	173
ผลการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ	179
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นและการวิเคราะห์ แยกค่าอิทธิพล	182
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	187
สรุปผลการวิจัย	187
การอภิปรายผลการวิจัย	191
ข้อเสนอแนะ	199
บรรณานุกรม	201
ภาคผนวก.....	211
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	213
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	235
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	239
ภาคผนวก ง สรุปผลการสัมภาษณ์	245
ภาคผนวก จ ค่า IOC	257
ภาคผนวก ฉ คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	263
ภาคผนวก ช ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	269
ประวัติย่อของผู้วิจัย	323

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1	สรุปแนวคิดของนักปรัชญาแต่ละยุคสมัยที่มีบทบาทต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ในยุคปัจจุบัน 22
2	การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล 49
3	การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีประสิทธิผล 71
4	แสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรที่ศึกษา 129
5	จำนวนประชากรวิจัยจำแนกตามจังหวัด 133
6	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษา 135
7	ค่าความถี่และร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม 145
8	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของ จัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล 146
9	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการแปลความหมายของการ ดำเนินงานเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุของการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล (N=780) 147
10	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลด้านสมรรถนะองค์การ (N=780) 148
11	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลด้านภาวะผู้นำ ทางวิชาการของครู(N=780) 150
12	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของ ปัจจัยเชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลด้านการจัด กระบวนการเรียนรู้ 152

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการดำเนินงานของปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลด้านบรรยากาศ ของโรงเรียน(N=780)	154
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบย่อย การจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	159
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิผล	161
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ด้านสมรรถนะ องค์การ	163
17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	165
18	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ด้านการจัด กระบวนการเรียนรู้	168
19	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบปัจจัย เชิงสาเหตุของการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยที่มีประสิทธิผล ด้านบรรยากาศ ของโรงเรียน	170
20	ค่าสถิติ Bartlett's test of sphericity และค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measures of Sampling Adequacy ของโมเดลโครงสร้างการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีประสิทธิผลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	172

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
21 ผลการวิเคราะห์ความตรงของรูปแบบการวัดด้านสมรรถนะขององค์การ	173
22 ผลการวิเคราะห์ความตรงของรูปแบบการวัดด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	174
23 ผลการวิเคราะห์ความตรงของรูปแบบการวัดด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	175
24 ผลการวิเคราะห์ความตรงของรูปแบบการวัดด้านบรรยากาศของโรงเรียน	176
25 ผลการวิเคราะห์ความตรงของรูปแบบการวัดด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีประสิทธิผล	178
26 ค่าสถิติความสอดคล้องของรูปแบบการวิจัยเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ก่อนปรับรูปแบบ	180
27 ค่าสถิติความสอดคล้องของรูปแบบการวิจัยเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ หลังปรับรูปแบบ	181
28 ผลการวิเคราะห์แยกค่าอิทธิพลระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผล	182

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2 แผนภูมิแสดงประสบการณ์สำคัญหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546	31
3 โครงสร้างสาระการเรียนรู้	32
4 โมเดลด้านการจัดการ (management model)	75
5 แสดงองค์ประกอบภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	88
6 องค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้	90
7 โมเดลการวัดการจัดกระบวนการเรียนรู้	97
8 บรรยายการวัดการรู้รูปแบบตามทัศนะของ Hoy & Miskel	99
9 รูปแบบการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร	115
10 รูปแบบการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุแบบกลุ่มเปรียบเทียบ	117
11 กรอบแนวคิดการวิจัยแบบสหสัมพันธ์ (วิเคราะห์ด้วยการถดถอยพหุคูณ)	119
12 กรอบแนวคิดการวิจัยแบบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (วิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เส้นทาง)	119
13 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเชิงเปรียบเทียบสาเหตุ	121
14 กรอบแนวคิดเชิงทฤษฎี	127
15 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบ การวัดปัจจัยด้านสมรรถนะองค์การ	174
16 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบ การวัดปัจจัยด้านภาวะผู้นำทางวิชาการของครู	175
17 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบ การวัดปัจจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนรู้	176
18 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบ การวัดปัจจัยด้านบรรยากาศของโรงเรียน	177

บัญชีภาพประกอบ(ต่อ)

ภาพประกอบ	หน้า
19 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อตรวจสอบความตรงของรูปแบบ การวัดปัจจัยด้านการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ประสิทธิผล	178
20 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีประสิทธิผล ก่อนปรับรูปแบบ	179
21 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีประสิทธิผล หลังปรับรูปแบบ	181
22 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่มีประสิทธิผล หลังปรับรูปแบบ	185